

HUS-yhtymän konserniohje

SISÄLLYS

1	Johdanto.....	3
2	Määritelmät.....	3
3	Konserniohjeen keskeiset tavoitteet ja soveltaminen	4
4	Konsernistratgia	5
5	Omistajapolitiikka	5
6	Hyvä hallinto ja johtamistapa	6
7	Konsernijohto	6
8	Tytär- ja osakkuusyhteisöjen perustaminen tai hankkiminen.....	6
9	Tytär- ja osakkuusyhteisöjen omistuksesta luopuminen	6
10	Tytär- ja osakkuusyhteisöjen ohjaaminen.....	7
	10.1 Välitön omistajaohjaus ja toimiohjeiden sitovuus	7
	10.2 Tytäryhteisöissä noudatettava henkilöstöpolitiikka	7
	10.3 Velvollisuus hankkia konsernin kanta ennen päätöksentekoa	7
	10.4 Hallituksen valinta, päätöksenteko ja palkkiot.....	8
	10.5 Tavoitteiden asettaminen	9
	10.6 Seuranta ja raportointi	9
11	Talouden ja investointien suunnittelu ja ohjaus.....	10
	11.1 Talousarvio	10
	11.2 Tasehallinnan periaatteet.....	10
	11.3 HUS-yhtymän takaus konserniyhteisölle ja takauksen mahdollinen vastavakuus.....	11
	11.4 Hankinnat.....	11
	11.5 Lähipiiriliiketoimet ja -rekisteri	11
	11.6 Tilinpäätös.....	11
	11.7 Tilintarkastus ja valvonta	12
12	Sisäinen valvonta ja riskienhallinta	12
13	Valmius ja varautuminen	12
14	Konsernin sisäiset palvelut	13
15	Luottamushenkilöiden tiedonsaantioikeuden turvaaminen.....	13
16	Viestintä.....	13

1 Johdanto

Konserni on kahden tai useamman yhteisön muodostama taloudellinen kokonaisuus, jossa emoyhteisöllä on määräysvalta samaan konserniin kuuluvissa muissa yhteisöissä. HUS-yhtymän konsernissa konsernirakenteen tarkoituksena on mahdollistaa siihen kuuluvien yhteisöjen välinen yhteensopivuus ja yhteistyö, josta koituu hyötyä HUS-yhtymän asiakkaille ja omistajille. Yhtymä emoyhteisönä vastaa konsernin kehityksen ohjaamisesta sekä konsernin tuottamien palvelujen määrittelystä. Konserniin kuuluvia yhteisöjä käytetään täydentämään yhtymän omaa palvelutuotantoa ja hoitamaan konsernin tarvitsemia tukitoimintoja.

Osakeyhtiössä hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat osakeyhtiölain määrittämistä tehtävistä. Konserniohje ei muuta tytä- tai osakkuusyhteisön hallituksen ja toimitusjohtajan oikeudellista asemaa tai vastuuta.

Tällä ohjeella luodaan puitteet HUS-yhtymän konserniin kuuluvien tytäryhteisöjen ohjaukselle yhtymän tavoitteiden mukaisesti. Konserniohjauksessa tulee noudattaa HUS-yhtymän hallintosäännössä, tässä konserniohjeessa ja edellä mainittujen perusteella hyväksytyissä asiakirjoissa kuvattuja toimintatapoja.

Konserniohjeella pyritään konserniin kuuluvien tytäryhteisöjen ohjauksen yhtenäistämiseen ja tehostamiseen sekä yhtymän tytäryhteisöistä saaman tiedon laadun parantamiseen ja tiedonkulun varmistamiseen. HUSin konsernimaisen toimintatavan tavoitteena on hyödyntää konsernin tuomat mittakaavaedut, parantaa palvelujen laatua ja saada tuottavuushyötyjä. Konserniohjeen tarkoituksena on tukea HUS-yhtymän konsernin johtamisen edellytyksiä ja omistajaohjausta siten, että konsernia voidaan johtaa ja ohjata kokonaisuutena yhtymäkokouksen ja hallituksen määrittämä kokonaisuus huomioon ottaen.

2 Määritelmät

HUS-konserni	HUS-yhtymä tytäryhteisöineen muodostaa HUS-konsernin. HUSin tytäryhteisöjä ovat yhteisöt, joissa HUSilla on kirjanpitolaissa tarkoitettu määräysvalta. Tytäryhteisöön rinnastetaan myös säätiö, jonka hallituksen jäsenistä HUS asettaa enemmistön.
Konserniohjaus	Konserniohjauksella tarkoitetaan omistajaohjausta sekä tytäryhteisöjen valvontaa koskevien ohjeiden antamista.
Markkinaehtoisuus	HUS-yhtymän tytäryhteisöt jaetaan markkinaehtoiseihin tytäryhteisöihin ja muihin tytäryhteisöihin jäljempänä kuvatulla ja konsernijohtajan päättämällä tavalla. Markkinaehtoinen tytäryhteisö voi toimia kilpailuilla markkinoilla ja mm. osallistua ilman euromääräisiä rajoituksia tarjouskilpailuihin. Muiden kuin markkinaehtoisten tytäryhteisöjen tulee toimia siten, että HUS-yhtymän ja tytäryhteisön välinen sidoksuhde ei vaarannu.
Omistajaohjaus	Omistajaohjauksella tarkoitetaan niitä toimenpiteitä, joilla HUS-yhtymä vaikuttaa tytäryhteisön hallintaan ja toimintaan ja varmistaa sen, että tytäryhteisön toiminnassa otetaan huomioon HUS-konsernin kokonaisuus. Nämä toimenpiteet voivat liittyä muun ohella yhtiön perustamiseen ja perustamisasiakirjoihin, yhtiön sopimukseen ja muuhun toimintaan, yhtiön henkilövalintoihin, HUS-yhtymän edustajien ohjeistamiseen ja muuhun HUS-yhtymän määräysvallan käyttöön.

Omistajapolitiikka	Omistajapolitiikalla tarkoitetaan omistajastrategian valintaa ja sen onnistuneisuuden seurantaa sekä omistukseen liittyvän määräysvallan käyttöön perustuvaa konserniohjausta.
Osakkuusyhteisö	Osakkuusyhteisöllä tarkoitetaan yhteisöä, jossa HUS-yhtymällä yksin tai yhdessä yhden tai useamman tytäryhteisönsä kanssa on vähintään 20 % ja enintään 50 % yhteisön osakkeiden tai osuuksien tuottamasta äänimäärästä tai muu huomattava vaikutusvalta.
Tytäryhteisö	Tytäryhteisöllä tarkoitetaan yhteisöä, jossa HUS-yhtymällä on yli puolet kaikkien osakkeiden tai osuuksien tuottamasta äänimäärästä tai oikeus nimittää tai erottaa enemmistö jäsenistä yhteisön hallituksessa taikka jossa HUS-yhtymä muuten käyttää tosiasiallista määräysvaltaa.
HUS-yhtymän toimintasääntö	Toimitusjohtajan hyväksymä, hallintosääntöön perustuva asiakirja, johon on koottu yhtymän johtamista koskevat määräykset ja toimivallan siirrot. Yhtymän toimintasäännössä määritetään mm. konsernijohtoon kuuluvat viranhaltijat.

3 Konserniohjeen keskeiset tavoitteet ja soveltaminen

HUS-konsernin ohjauksen tavoitteena on, että ohjauksen kohteena oleva yhteisö ottaa toiminnassaan huomioon omistajansa tahdon ja tavoitteet, HUS-yhtymän kokonaisedun sekä yhteisön aseman osana HUS-konsernia.

HUS-yhtymä on aktiivinen omistaja, joka määrittelee tytäryhteisön roolin ja toiminnan tavoitteet HUS-konsernin strategisten tavoitteiden mukaisesti. Kunkin tytäryhteisön toiminnallisen strategian ja tavoitteet omistajaohjauksen määrittämässä puitteissa määrittelee kunkin yhteisön hallitus.

Tätä ohjetta sovelletaan velvoittavana HUS-konserniin kuuluviin tytäryhteisöihin. Näiden tulee omissa päätöksentekorakenteissaan hyväksyä konserniohje kahden kuukauden kuluessa siitä, kun se on annettu tai muutettu. Toimintatavat, jotka eivät mahdollisesti ole konserniohjeen mukaisia, tulee saattaa sellaisiksi neljän kuukauden kuluessa siitä, kun konserniohje on HUS-yhtymän hallintoelimissä hyväksytty. Tänä aikana yhteisöllä ei ole uusissa päätöksissään tai toimenpiteissään oikeutta poiketa konserniohjeesta.

Tätä ohjetta noudatetaan soveltuvin osin HUS-konserniin kuuluvissa osakkuus- ja yhteisyhteisöissä.

HUS-yhtymän toimitusjohtaja ja konsernijohtoon kuuluvat viranhaltijat antavat tarkemmat ohjeet konserniohjeen soveltamisesta ja tulkinnasta. Tytär- ja osakkuusyhteisöjen hallituksen jäsenet ja toimitusjohtajat voivat koska tahansa kääntyä HUS-yhtymän johdon puoleen tarkentaakseen tai varmistaakseen ohjeen tulkintaa tai ilmoittaakseen, jos ovat havainneet ohjeen vastaista toimintaa.

Tässä ohjeessa ei käsitellä HUS-yhtymän sisäistä ohjausta.

Tytäryhteisöjen asema osana HUS-konsernia ja omistuksen arvostus arvioidaan ja tarkastellaan tarvittaessa.

6 Hyvä hallinto ja johtamistapa

HUS-konserniin kuuluvien tytäryhteisöjen tulee toiminnassaan noudattaa hyvää hallintoa ja johtamistapaa. Kunkin tytäryhteisön tulee määrittää ja hallituksessaan vahvistaa yhteisön noudattaman hyvän hallinnon periaatteet (corporate governance). Ellei yhteisö ole muuta määrittänyt, tulee sen noudattaa Keskuskauppakamarin listaamattomien yhtiöiden hallintoa koskevaa ohjeistusta.

Konserniyhteisöjen tulee hyväksyä yhteisössä noudatettavat hyvän hallinnon ja johtamistavan periaatteet siten, että ne varmistavat, että tytäryhteisöissä toteutuvat terveet liikeperiaatteet, riittävä avoimuus, taloustietojen oikeellisuus, asianmukainen sisäinen valvonta ja riskienhallinta ja että HUS-konsernin omistuksia hoidetaan tarkoituksenmukaisesti, luotettavasti ja tehokkaasti konsernin kokonaisuutena turvaten. Tytäryhteisön hallitus hyväksyy hyvää hallinto- ja johtamistapaa koskevan ohjeen.

7 Konsernijohto

HUS-konsernin toimintaa johdetaan ja kehitetään HUSin ja sen tytäryhteisöjen muodostamana kokonaisuutena ja kokonaistaloudellisesti ottaen huomioon myös HUSin osallistumisen hyvinvointialueiden yhteistoimintaan sekä muun HUSin omistukseen, sopimukseen ja rahoittamiseen perustuvan toiminnan.

HUSin konsernijohtoon muodostavat HUS-yhtymän yhtymähallitus, yhtymähallituksen konsernijaosto, toimitusjohtaja ja toimitusjohtajan määräämät johtoryhmän jäsenet (hallintosääntö 22 §).

Konsernijohtoon tehtävistä on säädetty hyvinvointialueissa ja määrätty HUS-yhtymän hallintosäännössä.

8 Tytär- ja osakkuusyhteisöjen perustaminen tai hankkiminen

Tytäryhteisön perustaminen tai hankkiminen edellyttää konsernistrategiaan perustuvan tarkoituksen tai tavoitteen määrittämistä yhteisön perustamiselle tai hankkimiselle, jonka konsernijohto valmistelee. Osakkuusyhteisöjen osalta määritetään vastaavasti konsernistrategiaan nojaavat perusteet vähemmistöosuuden omistamiselle kyseisessä yhteisössä.

Yhteisön toiminnan tarkoitusta ja tavoitetta tarkastellaan perustamisen yhteydessä ja myöhemminkin HUS-konsernin lähtökohdista sen varmistamiseksi, että yhteisö palvelee strategian tavoitteita.

Yhteisön perustamisesta päättää HUSin yhtymähallitus.

9 Tytär- ja osakkuusyhteisöjen omistuksesta luopuminen

HUS-yhtymä voi luopua yhteisön omistuksesta, jos omistukselle ei enää ole strategiaan perustuvaa tarkoitusta ja tavoitetta ja omistuksesta luopuminen on HUS-yhtymän kannalta taloudellisesti perustelluin vaihtoehto. Omistuksesta voidaan luopua myös, jos luopuminen on muusta syystä perusteltua. Tytäryhteisön purkamisesta päättää HUSin yhtymähallitus. Osakkeiden myynnistä ja luovuttamisesta päättävät hallintosäännön mukaan siihen oikeutetut viranomaiset. Päätöksenteossa otetaan huomioon yhtiöjärjestyksen ja mahdollisen osakassopimuksen määräykset.

tulee toimittaa konsernitiilin päätösohjeen aikataulun mukaisesti.

Seuranta ja raportointia varten tytäryhteisöiltä edellytetään toimivaa taloudellisten ja toiminnallisten tulosten mittaus-, seuranta- ja raportointijärjestelmää. Markkinaehtoisesti toimivien tytäryhteisöjen tulosta verrataan muiden samalla toimialalla toimivien yhteisöjen tulokseen.

HUS-yhtymän konsernijaosto seuraa tytäryhteisöjen toimintaa ja taloutta kolmannesvuosittain laadittavien seurantaraporttien pohjalta ja muutoin tarvittaessa. Konsernin omistajaohjaus seuraa tytäryhteisöjen toimintaa ja taloutta kuukausittain, ellei ole perusteltua syytä harvempaan seurantaan.

Tytäryhteisöjen on toimitettava HUS-konsernin omistajaohjauksesta vastaaville henkilöille (ja näiden välityksellä yhtymän konsernijaostolle) niiden tarvitsemat tiedot osakeyhtiölain mukainen osakkeenomistajien yhdenvertaisuus huomioon ottaen. Salassa pidettävät asiat tulee merkitä selvästi, ja ne käsitellään salassa pidettävänä sen mukaan kuin laissa viranomaisten toiminnan julkisuudesta säädetään.

11 Talouden ja investointien suunnittelu ja ohjaus

11.1 Talousarvio

HUS-yhtymän yhtiökokous hyväksyy HUS-konsernin toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet talousarviossa ja seuraavaa kolme vuotta koskevassa taloussuunnitelmassa. Investointien osalta taloussuunnittelukausi on neljä vuotta.

Yhtymäkokous asettaa HUS-konsernin talousarviossa tytäryhteisöjen toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet siten, että ne tukevat HUSin strategiassa asetettuja tavoitteita. Tytäryhteisöjen tulee laatia niille asetettujen tavoitteiden pohjalta HUSin konsernijohdon antamien ohjeiden mukaisesti vuosittain talousarvio ja toimintasuunnitelma. Lisäksi tytäryhteisöillä tulee olla pitkän tähtäimen talous-, rahoitus- ja investointisuunnitelma. Mikäli sitä ei tarvita esimerkiksi toiminnan tai investointien vähäisyyden vuoksi, tulee tämä todeta talousarvion käsittelyn yhteydessä tytäryhteisön hallituksessa.

HUS-yhtymän talousarvion investointiosa laaditaan vuosittain osana talousarviovalmistelua. Investointiosasta on ilmevä HUS-konsernin toiminnallisesti ja taloudellisesti merkittävimmät investoinnit ja se sisältää seuraavan neljän vuoden rakennus-, laite- ja ICT-investoinnit sekä muut pitkäaikaiset sitoumukset niiden rahoitustavasta riippumatta. HUS-konsernin investointeja ohjaavat keskeisesti HUSin strategia ja taloudelliset edellytykset investointien toteuttamiseen. Investointien tavoitteena on vahvistaa yhtymän toimintaedellytyksiä sekä varmistaa, että investoinnit suunnitellaan taloudellisesti kestäväällä tavalla. Investoinneilla edistetään erikoissairaanhoidon, opetuksen ja tutkimuksen sekä niiden vaatimien tukipalvelujen tehokasta järjestämistä. Tytäryhteisöjen investointeja ohjataan tytäryhteisöille asetetulla velvollisuudella hankkia HUS-yhtymän kanta ennen merkittäviä investointeja tai korvaavia käyttökorvaus- tai vastaavia hankintoja. Yhteisöjen kautta toteutettujen hankkeiden osalta esitetään investoinnin koko suuruus sekä muiden osallisten tahojen osuudet. Investoinnit arvioidaan ja priorisoidaan rahoitustavasta riippumatta. Tytäryhteisöjen investoinneilla voi olla vaikutusta HUS-yhtymän kuluihin ja siten lainanottovaltuuden laskennan pohjana olevaan vuosikatteeseen. Investointien vaikutus HUS-yhtymän vuosikatteeseen on esitettävä investointisuunnitelmassa. HUSin talousjohto antaa tytäryhteisöille investointeihin liittyvän ohjeistuksen.

11.2 Tasehallinnan periaatteet

Yhtymäkokous päättää HUS-yhtymän kokonaisvarallisuuden hoidon, sijoitustoiminnan ja rahoitustoiminnan perusteista sekä talousarvion hyväksymisen yhteydessä antolainojen ja vieraan pääoman muutoksista. Yhtymäkokous päättää lainan ottamisen ja lainan antamisen periaatteista

Tytäryhteisöillä on lisäksi erikseen velvollisuus informoida omistajaohjausta ja konsernijohtoa ennen merkittävän asian julkiseksi tuloa. Tällainen merkittävä asia voi olla esimerkiksi tytäryhteisön toiminnassa ilmennyt merkittävä poikkeama tai tytäryhteisön kannalta relevanteilla markkinoilla syntynyt markkinahäiriö. Informointivelvollisuuden toteuttamisesta vastaa ensisijaisesti yhteisön hallituksen puheenjohtaja ja tämän ollessa estynyt toimitusjohtaja. Velvollisuus täytetään olemalla yhteydessä omistajaohjauksen toimeenpanosta vastaavaan henkilöön.